

EXPRESS CODZIENNY

Za Redakcją i Wydawnictwem: Stefan Chodźński, Kielec, ul. Sienkiewicza 32

18

Piątek 3 lutego 1939 r.

Nr. 34

Ameryka udzieli pomocy demokracjom

.. oświadczył prez. Roosevelt na tajnym posiedzeniu komisji wojskowej Senatu

NOWY JORK. „New York Times” i „Herald Tribune” zamieszczają w sensacyjnej formie niedyskrecje z tajnego posiedzenia komisji wojskowej Senatu, na którym prezydent Roosevelt złożył deklarację.

Według tych pism prezydent oświadczył członkom komisji, że Stany Zjednoczone winny być gotowe do udzielenia pomocarstwem demokratycznym na wypadek zatargu z dyktaturami wszelkiej pomocy tego rodzaju, która by nie wymagała wypowiedzenia wojny i wysłania wojsk amerykańskich do Europy.

„New York Times” zamieszcza sprawozdanie pod nagłówkiem: „Roosevelt dopomoże demokracjom w zbrojeniach” i twierdzi, że członkowie komisji odnieśli wrażenie, iż prezydent zdecydowany jest iść jak najdalej w dostarczaniu krajom demokratycznym sprzętu lotniczego i innych materiałów wojennych, jak długo demokracje gotowe są za dostawy te płacić.

„Herald Tribune” pisze, że prezydent Roosevelt oświadczył, iż Stany Zjednoczone muszą być gotowe do udzielenia pomocy demokracjom. Prezydent nie spodziewa się, by wojska amerykańskie kiedykolwiek miały walczyć na obcej ziemi, jednak Stany Zjednoczone muszą uczynić wszystko, co leży w ich mocy, by uratować Francję i Anglię.

Roosevelt miał dodać, że „od-

powiedzialni szefowie państw demokratycznych znają moje stanowisko”.

Według tego pisma kilku senatorów wyrażało niezadowolenie z tego powodu, iż zostali zobowiązani do utrzymania tajemnicy — twierdząc, że w obecnej

chwili nie należy niczego ukrywać przed narodem amerykańskim.

PARYŻ. Prasa francuska ogłasza doniesienia z Waszyngtonu o konferencji prezydenta Roosevelta z członkami senackiej komisji wojskowej.

M. in. przedmiotem rozmowy była sprawa dostaw samolotów wojskowych przez Stany Zjednoczone dla Francji. Prez. Roosevelt miał przy tym oświadczyć, że „granice Stanów Zjednoczonych znajdują się obecnie we Francji”.

Delegacja do rokowań handlowych z gen. Franco

W dniu dzisiejszym udaje się do Burgos celem przeprowadzenia rozmów handlowych delegacja polska, pod przewodnictwem nac. Wszelakiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Imieniny P. Prezydenta Rzplitej

Marsz. Śmigły Rydz przybył do Spały z życzeniami

SPAŁA. Pan Prezydent P.P. Ignacy Mościcki dzień swoich imienin, jak zwykle, spędził w Spałach, do której udał się we wtorek po południu.

Po drodze, we wsiach i miasteczkach m. in. w Raszynie, Nadarzynie, Mszczonowie, Rawie Mazowieckiej i innych oczekiwała przejazdu Dostojnego Solenizanta licznie zebrana ludność, a w szczególności młodzież szkol-

na, aby złożyć życzenia imieninowe i dać wyraz swego przywiązania.

We środę w godzinach porannych w kaplicy szpitalnej ks. Kowalski z Inowrodza odprawił nabożeństwo, na którym obecni byli minister Świątosławski, oraz członkowie domu wojskowego i cywilnego Pana Prezydenta, urzędnicy i pracownicy administracji dóbr spalskich.

Następnie przed godziną 10 przybył do Spały Marszałek Śmigły - Rydz oraz minister Spraw Wojskowych gen. dyw. T. Kasprzycki. Marszałek Śmigły Rydz złożył Panu Prezydentowi w towarzystwie Kasprzyckiego życzenia w imieniu swoim i Armii.

Poranek spędził Pan Prezydent na polowaniu w towarzystwie Marszałka Śmigłego Rydza, i obu ministrów.

Po południu ludność spalska dawała wyraz swym serdecznym uczuciom dla Dostojnego Solenizanta.

W dniu Imienin Pana Prezydenta, stolica przybrała odświętny wygląd. Z gmachów i wszystkich domów powiewały flagi o barwach narodowych. W godzinach wieczornych miasto zostało iluminowane.

Z wielu miast Polski napływają wiadomości, iż dzień Imienin Pana Prezydenta społeczeństwo obchodziło bardzo uroczysto.

Dyr. Garbusiński wiceministrem

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zwolnił p. Wincentego Jastrzębskiego ze stanowiska podsekretarza stanu w Min. Opieki Społecznej i mianował na jego miejsce p. Tadeusza Garbusińskiego dotychczasowego dyrektora Banku Gospodarstwa Krajowego.

Wygłodzone rzesze uchodźców zagrażają farmom chłopów francuskich

PARYŻ. Napływ uciekinierów cywilnych z Katalonii na terytorium Francji stopniowo się zmniejsza. Wczoraj zanotowano 12 tys. uchodźców podczas gdy liczba ich w poprzednich dniach była znacznie większa.

Władze wydały specjalne zarządzenia celem ochrony rozrzuconych w terenie pirenejskim farm chłopskich przed ak-

tami przemocy ze strony wygłodzonych uchodźców hiszpańskich.

W pobliżu francuskiego wybrzeża śródziemnomorskiego przygotowuje się w pośpieszonym tempie wielki obóz koncentracyjny w Aryeles sur Mer, przeznaczony dla żołnierzy republikańskich, którzy na wypadek dalszych postępów ofensywy wojsk narodowych, w północnej Katalonii niewątpliwie przekroczą granicę francuską, by pozwolić się tam internować.

Władze wydały dyspozycje stworzenia w dolinie Tech w pobliżu Perpignan wielkiego obozu, który będzie mógł pomieścić dziesiątki tysięcy kobiet i dzieci.

Dotychczas 38 tysięcy kobiet

i dzieci opuściło departament wschodnich Pirenejów, udając się do różnych miejscowości w głąb Francji.

Rekonstrukcja rządu w Rumunii

BUKARESZT. Wczoraj wieczorem gabinet podał się do dymisji. Król powierzył misję tworzenia nowego gabinetu dotychczasowemu premierowi patriarsze Mironowi Cristea, który wkrótce przedstawił królowi listę członków nowego gabinetu. Dokonane zmiany nie są duże.

Łównież zmieniono 10 wojewodów

NASZE WYGRANE IV-ej klasy 43 lot.

zł. 50.000	na Nr. 85912
„ 50.000	„ „ 125701
zł. 20.000	na Nr. 65195
zł. 20.000	na Nr. 115980
„ 10.000	„ „ 75406
„ 10.000	„ „ 127944
„ 10.000	„ „ 10020
„ 5.000	„ „ 80544
„ 5.000	„ „ 60645
„ 5.000	„ „ 82003
„ 5.000	„ „ 75292
„ 5.000	„ „ 88455

wiele wygranych po zł. 2.000 1.000 itd
Szczęśliwe losy I-ej klasy są już do nabycia.
Ciągnięcie 23 b. m.

Kolektura Loterii

JULIANA LANGERA

WARSZAWA, Marszalkowska 121 Dworzec Główny i Średnicowy.
Wolska 6. Targowa 46.
POZNAŃ, Sew. Mielżyńskiego 21

WOLANOW WZBOGACAJ! WIELKIE WYGRANE:

Zł. 75.000 na Nr. 108375

„ 50.000 „ „ 76498

Zł. 25.000 na Nr. 41125 Zł. 25.000 na Nr. 118618

„ 25.000 na Nr. 74404 „ 15.000 na Nr. 137495

„ 15.000 na Nr. 46198 „ 10.000 na Nr. 184013

„ 10.000 na Nr. 55687 „ 10.000 na Nr. 71249

„ 10.000 na Nr. 54642 „ 10.000 na Nr. 94632

„ 10.000 na Nr. 108856 „ 10.000 na Nr. 59856

„ 10.000 na Nr. 69490 „ 10.000 na Nr. 109723

24 wygr. po zł. 5.000 43 wygr. po zł. 2.500

i tysiące innych padły w samej tylko 43 Loterii

WOLANOWA

Obecnie już odbywa się sprzedaż szczęśliwych losów I-ej kl. 44 lot.

Zamówienia prosimy kierować: J. WOLANOW, W-wa, Marszałkowska 154

Konto PKO 18814

WOLANOW STAŁE WZBOGACAJ!

Garbarze występują do walki o egzystencję

System potrąceń za „braki” przy niesłychanie niskich zarobkach, nie może być dłużej tolerowany

Po ponurym kilkudniowym strajku garbarzy warszawskich zanosi się obecnie coraz bardziej na strajk „garbarzy.

Przemysł garbarski w Warszawie, jakkolwiek mało rozkłamowany, rozgałęziony jest w dość znacznym stopniu i najczęściej daje o sobie znać z okazji nader częstych konfliktów, w jakie popada ze światem pracy.

Kalendarz dnia

PIĄTEK

3

Lutego

Błażej b., Oskar b.
Jutro: Weroniki b.
Andrzeja b.
Słońca wsch. 7.39
zach. 16.50
Księż. wsch. 16.20
zach. 6.33.

KRONIKA HISTORYCZNA

1735. Urodził się biskup Ign. Krasicki.
1772. Konfederaci Barscy na Wawelu.
1831. Zmarł w Warszawie Jan Kościuszki, bohater spod Somosierry.
1924. Zgon prezyd. St. Zj. T. W. Wilsona.

PRZYŚLÓWIA LUDOWE

Sw. Błażej — gardło świeczką zagrzeję.
AFORYZMY:
Młodość bez zachwytów jest podobnie smutną, jak starość bez doświadczeń.

Nagroda pokoju dla Chamberlaina

LONDYN. Za swoją działalność na rzecz pokoju premier Chamberlain otrzyma oryginalny dar.

Członkowie związku właścicieli sądów i winnic nad rzeką Hex w Transwaalu wystąpili do premiera z prośbą, aby przyjął od nich co tydzień skrzynkę winogron w uznaniu za akcję jego za pokojem.

Premier Chamberlain przyjął tę propozycję z wyrazami podziękowania.

DINOL — DONT rzeczywiście najlepsza PASTA do **ZĘBÓW**

Na małej wokandzie...

Złoty cielec

czyli: „Droga do mamony”

(A. E.) Do znanego kamienicznika, Gerszona Leoparda, przyszył pewnego razu Salomon Czulent. Padł przed panem Gerszonem na kolana i rzekł drżącym: — Kocham namiętowol — Mnie? — zdziwił się pan Gerszon.

— Pańską córkę. Szaleję za nią i pragnę otrzymać jej dłoń. — Aż tak ją kochasz? — Jeszcze więcej! — Hm! — zadumał się pan Gerszon. — W takim razie nie mogę panie Salomonie, stawać na drodze szczęścia dwójce młokosów. Proszę bardzo! Tylko muszę pana uprzedzić co do jednego: ja nie jestem taki bogacz, za jakiego mnie uważają.

— ? — Niestety. Zli ludzie zabrali mi cały majątek i obecnie jestem już bez grosza. Ale co się tyczy mojej córki, to mogę ją panu dać.

Młodzieniec podniósł się z wolna z kolana i ukrył twarz w dłoniach.

— Ach! — jęknął. — Nie mo

gę pana krzywdzić. — Wprost odwrotnie.. — Nie! Nie mogę! Jak to? Majątek już panu zabrano, a ja mam jeszcze cerkę panu zabrać? Ach! Co by się panu zostało?..

To mówiąc, pan Salomon zakłaskał boleśnie i ruszył czym prędzej ku drzwiom. Ale zanim wy padł na schody, pan Gerszon zerwał się na równe nogi i zdążył niedoszłemu zięciowi przyłożyć mocnego kopniaka.

— Ty krętacz! — krzyknął. — Specjalnie to wszystko powiedziałem! — Zeby cię wypróbował! Mam forsę, jak lodu, ale ponieważ tylko o posag ci chodziło, to cholere w bok dostaniesz, nie moją córkę.

Daremnie pan Salomon rozpływał się w wylewnych uśmiechach, tłumacząc, że nawet nie myślał o pieniądzach. Ręki panny Leopardówny nie otrzymał i wobec tego zaskarżył jej nape o komniecie.

Sąd skazał pana Gerszona na trzy dni aresztu.

Ostatni zatarg — oświadczył nam jeden z przedstawicieli garbarzy warszawskich, powstał właśnie na tle strasznych już po prostu potrąceń, jakie stosować zaczęto w większości fabryk. Wystarczy, że na wyprawianej skórze powstanie nie widoczna rysa, skaza, którą się zatrze bez najmniejszego śladu i żaden najwytrawniejszy fachowiec tego nie pozna, żeby właściciel odebrał człowiekowi zarobek, potrącił ile mu się podoba i nie ma na niego żadnego lekarstwa. Zdarzały się przecież ostatnio wypadki, że robotnicy zwłaszcza starsi, otrzymywali śmieszne grosze zamiast właściwych zarobków, bo właściciel czepiał się byle czego i dokonywał potrąceń.

— Próbowali panowie złożyć z związku z tym jakiś protest? — pytamy.

— Oczywiście! Początkowo przez delegatów fabrycznych staraliśmy się przemówić do rozumu i serc ich, ale to przecież ludzie, którzy wyzyskiem tylko żyją i z wyzysku naszego stworzyli sobie wspaniałe fortuny. Interwencja nasza nie odniosła żadnego rezultatu i potrącenia trwają w dalszym ciągu.

— A poza tym stosunek pracodawcy do płacy i pracy jest zadawalający?

— Ha! — woła nasz rozmówca — gdybyż tak było! Ale tu, proszę pana, sprawa potrąceń dopełniła tylko miary gorczy! Zdopingowała nas do nowego

ostrego wystąpienia! Wszystko krzyczy po prostu o jak najszybsze załatwienie. I stawki zarobkowe, i warunki pracy, i stosunek właściciela do swoich pracowników. Jakkolwiek zarobki nasze zależne są od rodzaju wykonywanej pracy i zdają się tacy szczęśliwcy, którzy zarabiają po 50 złotych na tydzień, to przecież robotnica w fabryce wykonywująca najobrzydliwszą robotę, bo plukanie wyprawianych skór, zarabia nie więcej jak 14 — 15 złotych na tydzień.

— Jeśli również mowa o stosunku zwierzchników do załogi robotniczej — mówi dalej nasz informator — to jest on jak najgorszy. Właściciel traktuje każdego robotnika jak rzecz i to rzecz o tyle nieprzyjemną, że trzeba jej zawsze te kilka nędznych groszy za ogrom wykonywanej pracy zapłacić — Cóż więc panowie w związku z tym zamierzają? — pytamy.

— W przyszłym tygodniu sprawa nasza wpłynie do inspektora pracy. Wysuwamy przy tym żądanie rewizji stawek zarobkowych, poprawy stanu sanitarnego naszych warsztatów pracy, ubrań roboczych i busów nieprzemakalnych, ludzkiego traktowania, a przede wszystkim zniesienia systemu kar za t. zw. „braki”, przez ustalenie wykazu wypadków powstałych z wyraźnej winy robotnika, za które właściciel będzie miał prawo rościć sobie pretensje o odszkodowanie.

Dla uzupełnienia powyższych informacji naszego rozmówcy, należy jedynie dodać, że w żądaniach robotników nie ma żadnej przesady i nic z czego można byłoby coś „utargować”. Sytuacja w przemyśle garbarskim, jeśli idzie zwłaszcza o robotników warszawskich, jest niesłychanie przykra i pozostaje tylko wyrazić przekonanie, że władze nie dopuszczą do tego, aby robotnicy poczuli się zmuszeni do przecz swoje słuszne pretensje wstrzymaniem się od pracy.

Plan opieki nad dzieckiem

przewiduje pomoc dla matki-robotnicy

W Ministerstwie Opieki Społecznej obradował szósty zjazd inspektorek pracy do spraw kobiet i młodocianych, na którym omówiono szereg aktualnych zagadnień w tej dziedzinie ochrony i inspekcji pracy.

W pierwszym dniu — w obradach wziął udział minister M. Kościalkowski, oraz główny inspektor pracy dyr. A. Klott.

Szczególnie wiele uwagi poświęcono sprawie ochrony matki robotnicy, uregulowanej — jak wiadomo — osobną ustawą, która nakłada na pewne kategorie zakładów pracy obowiązek zakładania i utrzymywania żłobków fabrycznych dla dzieci robotnic.

Przy realizacji szerokiego planu opieki nad dzieckiem w Polsce — Ministerstwo Opieki Społecznej kładzie bardzo duży nacisk na dostarczanie przez pracodawców realnej pomocy matce i robotnicy i jej dziecku po

przez żłobki fabryczne, bądź instytucje zastępcze t. zw. opieki lotnej.

Omawiano również sprawę granicy rozpoczynania pracy w zajęciach przemysłowych i przemysłowych u nas i zagranicą. Z wygłoszonych na ten temat referatów wynika, że wiele państw podniosło w ostatnich czasach tę granicę do lat 15-tu, tj. do poziomu, który już od dawna u nas obowiązuje.

W państwach, w których podniesiono ostatnio granicę wieku dopuszczania do pracy — przedłużono jednocześnie okres obowiązków szkolnego.

W drugim dniu zjazdu na plan pierwszy wysunęła się sprawa warunków pracy uczniów przemysłowych. W obradach poświęconych temu zagadnieniu wziął udział delegat Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Wojska gen. Franco na ulicach Barcelony, witane owacyjnie przez ludność.

Straszna śmierć profesora

wskutek obaw po zażyciu nieszkodliwej trucizny

Gazety sztokholmskie podają wiadomości o niezwykłym wypadku, którego ofiarą padł pewien szwedzki profesor matematyki.

Profesor cierpiął od dłuższego czasu na bezsenność i z tego względu zażywał mnóstwo środków nasennych. Pewnego wieczoru jego żona przez nieuwagę podała mu zamiast zwykłego środka nasennego pastylkę chloraminy, silnego środka działającego, służącego tylko do zewnętrznego użycia, który nie był jednak trujący i z tego względu nie mógł wyrządzić żadnych szkód organizmowi.

Jak tylko kobieta zauważyła swoją pomyłkę, zakomunikowała o tym mężowi, który położył się już do łóżka. Profesor straszliwie się przeraził, ubrał się i pobił do zaprzyjaźnionego z nim lekarza.

Lekarz wysłuchawszy go, starał się go uspokoić, twierdząc, że chloramina nie szkodzi organizmowi ludzkiemu i że pomimo jej zażycia będzie mógł jeszcze żyć sto lat. Lekarz poradził profesorowi, aby nie myślał o tym, udał się do domu i położył się spać.

Profesor tak też uczynił, ale nie mógł zasnąć. Skarżył się żonie, że źle się czuje, że lekarz naprosto starał się go uspokoić wie bowiem, iż jest otruty i że wkrótce umrze.

I rzeczywiście, po kilku godzinach profesor wyzionął ducha. Nie zmarł jednak na wskutek zażycia chloraminy. Śmierć nastąpiła zgola z innego powodu. Lekarze ustalili, że dostał silnego ataku serca, który nastąpił wskutek zbyt wielkiego przejęcia się tym, że zażył truciznę.

RADIO

WARSZAWA I (Rasyn) PIĄTEK, dnia 1.II 1939 R.
6.30 „Kiedy ranne“ 6.35 Gimnastyka. 6.50 Płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Płyty. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.00 Przerwa. 11.00 Poeta z krainy roztek. 11.25 Koncert muzyki lekkiej. 11.57 Sygnał czasu. 12.03 Audycja południowa. 13.00—15.00 Przerwa. 15.00 „Zagadki muzyczne“ — audycja dla młodzieży. 15.20 Poradnik sportowy. 15.30 Muzyka obiadowa. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.08 Wiadomości gospodarcze. 16.20 Rozmowa z chorymi. 16.35 Recital skrzypcowy. 17.00 „Pierwsze polskie przedstawienie na Śląsku“ — felieton 17.15 „Z zapomnianych pieśni“ — audycja. 17.45 Skrzynka techniczna. 18.00 Audycja dla wsi. 18.30 Powszechny Teatr Wyobraźni. 19.00 „FIS.“: „Europa na lodzie“ — pogadanka z Zakopanego. 19.10 Koncert rozrywkowy. 20.35 Audycje informacyjne. 21.00 Edward Grieg: „Olaf Trygvason“. 22.00 „Krokusy“ — gawęda podhalańska. 22.20 Muzyka taneczna. 22.55 Przegląd prasy. 23.00 Ostatnie wiadomości. 23.03 Ostatnie wiadomości sportowe z Zakopanego. 23.05—23.15 „FIS.“.

WARSZAWA II (Mokotów) 14.00 1000 taktów muzyki. 15.00 Płyty. 16.05 Koncert kameralny. 16.40 Wiadomości sportowe. 16.45 Pare informacja. 16.50 Kącik solistów. 17.10 Pogawędka gospodarska. 17.25 Życie kulturalne stolicy. 17.35 Program na jutro. 17.40 Płyty. 19.00—21.05 Przerwa. 21.05 Koncert lekkiej piosenki. 21.40 „W rytmie walca przez dwa stulecia“ — audycja. 22.35 Płyty. 23.05 — 23.55 Wiązanki popularnych melodii.

Postrzelenie przemytnika

CIESZYN. Pełniący służbę na odcinku granicznym strażnik graniczny zauważył przekradającą tego się przemytnika. Strażnik wezwał przemytnika do zatrzymania się, a gdy ten nie usłuchał, użył broni, raniąc przemytnika w obie nogi.

Rannym okazał się mieszkaniec Nowej Wsi — Józef Probian.

Katastrofa budowlana

W Przemysłu zawalił się strop betonowy oraz ściana frontowa 2-piętrowego niedokończonego gmachu. Katastrofa budowlana nie pociągnęła na szczęście za sobą ofiar w ludziach.

Powodem zawalenia się ścian i stropu było według wyniku badań wstępnych komisji budowlanej nienależyte powiązanie.

Sensacyjny proces Negusa**przeciw rządowi włoskiemu**

PARYŻ. Paryski sąd apelacyjny rozpatrując ponownie proces pomiędzy b. negusem abisyńskim Haile Selassie i rządem włoskim wydał orzeczenie w którym stwierdził ponownie że jest niekompetentny do rozstrzygnięcia tej sprawy.

Proces wytoczony został przez b. negusa, który zażądał od Towarzystwa Kolejowego Francusko - Abisyńskiego administrowanego linią kolejową Dżibutti-Addis - Abeba, by wydano mu zarejestrowane jako własność rządu abisyńskiego 9 tys. akcji

tej kolei wraz ze wszystkimi procentami dotychczas nie wypłaconymi.

Przedmiot sporu stanowiła po każdej kwotę około 40 miln. fr. w akcjach i 10 miln. fr. w niewypłaconych procentach.

W wyniku orzeczenia sądu apelacyjnego, akcje pozostaną w dalszym ciągu zablokowane w ręku Tow. Kolejowego, tak samo jak i procenty, aż do ostatecznego orzeczenia, które by rozstrzygnęło sprawę obecnego tytułu własności.

B. prem. Benesz w Ameryce**wyglasi cykl wykładów**

LONDYN. Były prezydent Czechosłowacji dr. Benesz opuszcza już Anglię, udając się do Southampton do Stanów Zjednoczonych.

Dr. Benesz wygłosi cykl wykładów na uniwersytecie w Chi-

cago o „Instytucjach demokratycznych” oraz wygłosi szereg odczytów w innych miastach.

Po powrocie z Ameryki dr. Benesz osiadzie na stałe w Anglii, zamieszkując na przedmieściu Londynu, Putney.

Napreżenie między Pragą a Husztem**utrzymuje się w dalszym ciągu**

HUSZT. Rozdźwięki pomiędzy Pragą a Husztem doznały ponownego zaostrenia. Rokowania, prowadzone przez ministra Rewaja w Pradze z premierem Beranem w sprawie likwidacji konfliktu i odwołania gen. Prchali z rządu karpato-ruskiego, zakończyły się niepowodzeniem.

Rząd Centralny zawiadomił rząd Wołoszyna, że gen. Prchala w najbliższym czasie powróci do Husztu.

Premier Wołoszyn ze swej strony wystosował z kolei depe-

szę do prezydenta państwa oraz premiera, zawierającą ponowne zapewnienie co do możliwości utrzymania we własnym zakresie ładu i porządku oraz zwracającą uwagę na niebezpieczeństwo dalszych komplikacji w razie powrotu gen. Prchali do Husztu.

W odpowiedzi na powyższą depeeszę, premier Beran wezwał rząd Wołoszyna, by wydał nieodwrotne zarządzenia, umożliwiające pozytywną współpracę gen. Prchali w gabinecie karpato-ruskim.

Przeciw nominacji zdrajcy stanu

na członka królewskiej akademii medycznej w Belgii

Nadzwyczajne posiedzenie rządu pod przewodnictwem króla

BRUKSELA. Agitacja prowadzona przez belgijskie organizacje kombatanckie przeciwko nominacji profesora Martensa na członka Królewskiej Akademii Flamandzkiej przybiera na sile. Byli kombatancki w razie gdyby Izba Deputowanych i senat zaaprobowaly nominację prof. Martensa, zamierzają zwrócić się do króla Leopolda z petycją o rozwiązanie izb.

Manifestacje uliczne trwają w dalszym ciągu pomimo zarządzeń podjętych przez policję.

Sytuacja jest do tego stopnia naprężona, że król Leopold III zwołał nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów. Należy podkreślić, że w Belgii gabinet bardzo rzadko zbiera się na posiedzenia nadzwyczajne. Po raz ostatni rada ministrów została zwołana na takie posiedzenie w 1936 roku celem wysłuchania deklaracji królewskiej o zniesieniu neutralności Belgii i niezależnieniu jej polityki zagranicznej.

Posiedzenie rady ministrów odbędzie się pod przewodnictwem osobistym króla Leopolda III.

Koła poinformowane twierdzą, że głównym tematem obrad będzie sprawa nominacji prof. Martensa. Premier Spaak miał oświadczyć, że nominacja prof.

Martensa nie może być unieważniona.

Jak to już podaliśmy kombatancki sprzeciwiają się nominacji prof. Martensa ze względu na to, że był on jako flamandzki działacz separatystyczny skazany zaocznie przez sądy belgijskie

na karę śmierci za zbrodnię rady stanu. Po wojnie prof. Martens został ułaskawiony. Cieszy się on poparciem wpływowych kół flamandzkich.

Krząż pogłoski, że sprawa prof. Martensa może wywołać kryzys rządowy.

Falszowanie „książeczek pracy” w sowieckich fabrykach

W fabrykach i przedsiębiorstwach sowieckich mnożą się wypadki falszowania legitymacji i robotniczych i tzw. „książeczek pracy”. Robotnicy masowo kradną urzędowe blankiety i pieczęcie i falszują potrzebne dowody. W moskiewskiej odlewni żeliwa im. Wojkowa robotnicy sfalszowali 400 książeczek pracy.

W związku z tym pociągnięto do odpowiedzialności naczelnego dyrektora fabryki, Drozdowa, sekretarza kierownictwa partyjnego, Sieriebriakowa, dyrektora Osipenkowa i innych, oskarżonych o brak należytego dozoru nad blankietami urzędowymi i pieczęciami.

Obowiązkowa służba wojskowa dla cudzoziemców we Francji

PARYŻ. W pewnych francuskich kołach politycznych omawiany jest projekt wprowadzenia obowiązkowej służby wojskowej dla cudzoziemców, zamieszkałych we Francji. Projekt ten zyskuje coraz więcej zwolenników.

Inicjatorzy projektu wskazują, że cudzoziemcy, którzy odbyli już służbę wojskową w swych krajach ojczystych, mogliby być zwolnieni od obowiązku służby wojskowej we Francji podczas pokoju, natomiast cudzoziemcy, którzy nie odbyli jeszcze służby wojskowej w swych krajach i liczą poniżej 30 lat musieliby odbyć służbę normalną w armii francuskiej.

Cudzoziemcy tej kategorii, którzy liczą ponad 30 lat odbywający ćwiczenia rezerwy narówni z Francuzami swych roczników.

Cudzoziemcy, którzy odmówią służenia w wojsku francus-

kim, będą musieli opuścić Francję.

Autorzy projektu pociągnięcia obywateli obcych do służby w wojsku francuskim twierdzą, że realizacja ich planu pozwoli

na zwiększenie rocznego kontyngentu rekrutów o 30.000 ludzi w czasie pokoju i stworzenia na wypadek wojny dodatkowej armii, złożonej z 50.000 ludzi dobrze wyszkolonych.

Opera o treści patriotycznej

jako „dar dla XVIII kongresu partii komunistycznej”

MOSKWA. W związku z XVIII kongresem partii komunistycznej władze sowieckie wszczęły specjalną kampanię w przemyśle celem zwiększenia wydajności robotników.

Każda fabryka ma złożyć tak zw. „dar XVIII kongresowi partii komunistycznej” w postaci zwiększenia produkcji i wykonania planu.

Interesująca uchwałę powzięli artyści teatrów moskiewskich. Według uchwalonej rezolucji teatry moskiewskie przygotowują

następujące „dary dla XVII kongresu partii komunistycznej” — operę Glinki o treści patriotycznej „Iwan Susanin” (dawniej „Życie za cara”), która ma być wystawiona w dniu otwarcia kongresu partyjnego, oraz sztukę „Bohdan Chmielnicki”, przed stawiającą tę postać historyczną w oświetleniu komunistycznym.

NIE ZAPOMINAJ O TYCH, KTÓRYM ZABRAKŁO PRACY I CHLEBA

Brak kartofli w Moskwie

sp wodu niedbalstwa władz aprowizacyjnych

Sprawa zaopatrzenia stolicy sowieckiej w tak popularny środek żywności, jakim jest kartofel, ciągle szwankuje. Na ten temat niejednokrotnie już ukazywa-

ły się liczne wzmianki, a nawet sążniste artykuły o treści alarmującej. Obecnie sprawa ta znalazła się na porządku dziennym sowieckiego miejskiego w Moskwie.

Ojcowie stolicy sowieckiej poświęcili dużo czasu omówieniu kłopotów kartoflanych.

Podczas dyskusji ujawniono, że głównym powodem kryzysu kartoflanego w Moskwie jest niedbalstwo władz aprowizacyjnych przechowujących znaczne ilości kartofli w sposób nieodpowiedni. Okazało się, że w dzielnicach moskwareckiej, kranogwardzkiej, leninowskiej, kagańskiej i sokolniczewskiej zapasy kartofli poprostu gniją. W jednym składzie gnije 10 ton kartofli, w innym 19 ton itp.

Statystyka gnijących kartofli wywarła niewesołe wrażenie w sowiecie moskiewskim. To też postanowili on uczynić wszystkich przewodniczących dzielnicowych sowiektów osobiście odpowiedzialnymi za stan kartofli, a jednocześnie postanowili natychmiast sprawdzić wszystkie składy kartofli w Moskwie i zniszczyć zgniłe zapasy kartofli.

Tymczasem w wyniku dokonanej inspekcji okazało się, że wiele składów posiada jedynie zgniłe kartofle, a nowych transportów ze wsi objętych głodem nie można dostać.

Konferencja „Okrągłego Stołu”

zostanie otwarta w pałacu św. Jakuba przez prem. Chamberlaina

LONDYN. Minister kolonii Mac Donald rozpoczął już przygotowania do konferencji palestyńskiej, której formalne otwarcie nastąpi we wtorek 7 lutego przed południem. Inauguracji konferencji, której obrady toczyć się będą w pałacu św. Jakuba, dokona premier Chamberlain, inauguracja ta jednak odbędzie się w osobliwy sposób.

Premier Chamberlain zainauguruje konferencję dwukrotnie: najpierw z Arabami, którzy nie wysłuchają przemówienia premiera wspólnie.

W czasie, gdy premier przemawiać będzie do delegacji arabskiej, delegacja żydowska cze-

kać będzie swej kolei, aby następnie po wyjściu Arabów wysłuchać przemówienia inauguracyjnego do Żydów.

Po tej osobliwej inauguracji konferencji, zwanej na razie nie słusznie konferencją „okrągłego stołu”, czynione będą pewne usiłowania, aby skłonić Arabów do narad z Żydami przy wspólnym stole, na razie jednak wątpliwym jest, aby się to udało.

Rzeczowe obrady konferencji rozpoczną się zapewne dopiero pod koniec przyszłego tygodnia, albowiem pierwsze trzy dni wypełnione będą naradami co do procedury konferencji.

Minister Mac Donald odbył

rozmowy z delegatami żydowski mi, zaś wieczorem z delegatami Egiptu, Saudji-Arabii i Iraku. Wszystkie te rozmowy dotyczą wyłącznie na razie strony technicznej konferencji.

Jedną ze spraw omawianych była kwestia języka obrad. Ze strony brytyjskiej wysuwana jest propozycja, aby wszystkie przemówienia wygłaszane były po angielsku, francusku i arabsku. Sprawa tłumaczy będzie więc odgrywała bardzo poważną rolę.

Poza tym min. Mac Donald omawiał z delegatami państw arabskich sprawę udziału w konferencji przedstawicieli umiar-

owanej grupy Arabów palestyńskich Naszaszibiego.

Ze strony brytyjskiej nastąpiło z Naszaszibim porozumienie, na mocy którego zgadza się on przybyć do Londynu z dwoma rzeczoznawcami, tworząc odrębną delegację nie wchodzącą w skład ogólnej delegacji arabskiej. Naszaszibi i jego towarzysze nie posiadali by zatem praw formalnych delegatów, lecz byłiby do dyspozycji rządu brytyjskiego, jako grupa opiniodawcza.

Przypuszczać należy, że delegacji państw arabskich przyjmą tę propozycję.

Rewelacyjne pomysły kupców przy sprzedaży szynki i... cegieł

Pomysłowy człowiek nigdy nie zginie. Jeśli ktoś ma dobry pomysł i umie go wprowadzić w życie, zawsze na tym dobrze zarobi. Niektóre z tych pomysłów są nietylko niezwykłe, ale i zabawne.

Tak na przykład pewien sprzedawca szynki, któremu niezbyt dobrze się powiodło wpaść na następujący pomysł: zaczął się reklamować, że sprzedaje szynki wyłącznie z lewej nogi świni.

— Szynki z lewej nogi — oznajmiał w ogłoszeniu — są większe i smaczniejsze, niż z prawej, a to naskutek niezwykle ciekawego zjawiska, jakie daje się zauważyć w postępowaniu świni. Jeśli świnia chce się podrapać w prawy bok, wykonuje gwałtowny ruch prawą nogą, aby dotknąć prawą racicą miejsca, w którym ją swędzi. Lecz gdy chce się podrapać w lewy bok, ociera się nim o ścianę chlewu, słup. lub drzewo.

A wynik tego jest taki, że podczas gdy prawa noga jest silnie rozwinięta i ma mięso twarde, mięso z lewej nogi pozostaje delikatne i wyrobiona z

niego szynka jest znacznie smaczniejsza.

Reklama pomyslowego kupca zrobiła swoje i sprzedawca maóstwo „szynki z lewej nogi”, dorabiając się majątku.

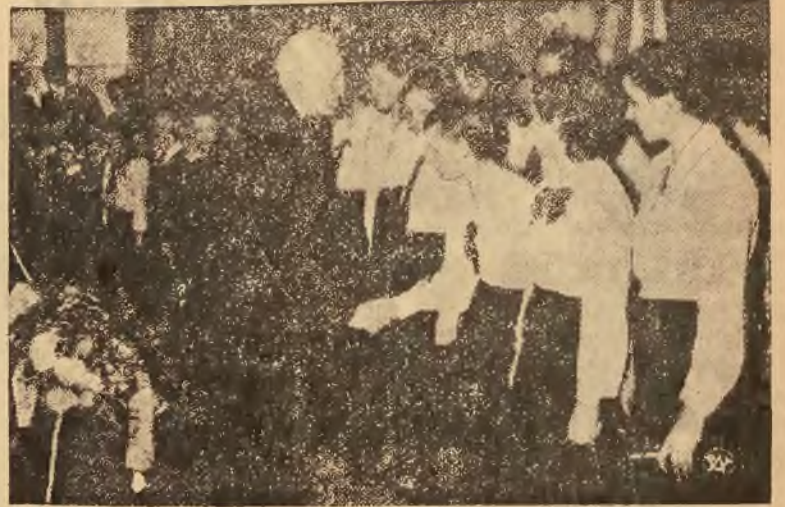
Inny znowu kupiec, tym razem cegieł, korzystał z usług ni...wykłych pośredników, mianowicie z gołębi pocztowych. Gdy tylko slyszal, że ktoś w promieniu stu mil od jego posiadłości buduje dom, posyłał do budowniczego lub architekta jednego ze swoich gołębi.

Do gołębia przyczepiał list, w którym podawał swoje ceny i zachwalał swoją cegłę, wylis

czając mnóstwo szczegółów technicznych, zarazem zapraszał przyszłego klienta do swej pięknej posiadłości i prosił, aby od powiedz przesłano przez gołębia.

Wielu klientów zostało zainteresowanych tą nową metodą przekazywania wiadomości i ilość napływających do kupca zamówień jest znacznie większa niż gdyby korzystał z innego sposobu przekazywania wiadomości.

Ostatnio jeden z tych gołębi wrócił z zamówieniem na 60.000 cegieł. Jak na małego gołębia, jest to nie mały ciężar.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej wita się z delegacją uczennic, która wręczyła mu wiązanke kwiatów podczas składania życzeń imieninowych.

Uratował życie 20.000 żołnierzy

Niezwykły wyczyn znanego kolarza w czasie wojny światowej

Jednym z asów kolarstwa francuskiego jest Maurice Brocco. Szczupły ten mężczyzna o budowie dżokeja cieszy się światową sławą i jest uważany za jednego z najodważniejszych i najszybszych cyklistów świata. Największe triumfy zbierał on tuż przed wojną. W roku 1914 Brocco został powołany do służby wojskowej. Brocco, który nie chciał rozstać się ze swoim rowerem wyścigowym, zabrał go również ze sobą na

front. Można sobie wyobrazić oburzenie majora, który czuwał nad wylądowaniem pociągu, gdy ujrzal jak wynoszą z niego rower wyścigowy. Major zrugwał Brocco, a rower powędrował do magazynu.

Po kilku tygodniach Brocco został przeniesiony do służby łączności. Jechał jednak na motocyklu, którego sendecznie nie nawidził i był ciągle myślami przy swoim pięknym w linii, nie wydającym hałasu rowerze. Wojna jednak była wojną i Brocco wykonywał powierzone mu zadanie bez szemrania i z brawurą.

Pewnego wieczoru wezwał go do siebie jego pułkownik i oświadczył:

Brocco, chcę panu powierzyć bardzo niebezpieczną misję. Mu si ona jednak być wykonana. Zależy od niej bowiem życie 20000 ludzi.

— Rozkaz panie pułkowniku — odparł Brocco.

I pułkownik wyjaśnił mu.

— O świecie przystępujemy do ofensywy Niemcy przerwali jednak nasze druty telefoniczne i wskutek tego nie można przesłać rozkazów do naszego lewego skrzydła. Jeśli rozkaz nie do trze tam, żołnierze którzy spieszą nam z pomocą i mają przejść przez wzgórze, zostaną wystrzelani.

— Po drodze jest jednak mnóstwo patroli niemieckich — ciągnął dalej pułkownik — jeśli trafi was ich kula, padniecie trupem i ofensywa się nie uda.

Wierzę jednak w wasze szczęście i spryt i jestem przekonany, że wykonacie powierzona wam misję.

Brocco przez chwilę milczał, a następnie oświadczył, że misja z pewnością mu się uda, jeśli będzie mógł pojechać na swoim rowerze wyścigowym. Pułkownik zgodził się na to i Brocco ruszył w drogę na swej ulubionej maszynie.

Z początku wszystko szło jak z płatka. Brocco mknął jak strzała poprzez ciemny las, starając się przebić wzrokiem ciemności. Nagle zauważył poruszające się cienie. Byli to żołnierze z patrolu niemieckiego, którzy go również zauważyli i kazali zatrzymać się. Brocco zadrwił jednak z ich rozkazu. Jeszcze prędzej obracał pedałami, starając się oddalić od nich możliwie najszybciej. Nagle padł strzał i Brocco zwałił się z rowerem.

Po pewnym czasie odzyskał przytomność i stwierdził, że ma zranione lewe ramię. Stwierdził również, że niebo zaczyna się rozjaśniać. Przypomniał sobie w tej chwili o swojej misji i niebezpieczeństwie grożącym jego 20000 kolegom. Za wszelką więc cenę musiał dostać się do linii francuskich!

Nadludzkiem wysiłkiem podniósł się z ziemi i zbadał swój rower i z radością stwierdził, że został on tylko lekko uszkodzony. Dosiadł więc maszyny i ruszył w drogę.

Ale każde poruszenie sprawiało mu niełudzki ból. Brocco je-

dnak nie zwracał uwagi na ból i obracał pedałami jak mógł najszybciej. Po pół godzinie dotarł do pierwszych patroli francuskich i przekazał rozkaz kołegom zemdlal.

Lewe skrzydło armii francuskiej dostosowało się do rozkazów naczelnego dowództwa do starczonych przez Brocco i ofensywa odbyła się zgodnie z przewidzianym planem, kończąc się pomyślnie dla Francuzów.

Brocco zaś został przesłany do szpitala wojskowego, a po zagojeniu się rany wrócił na front. Ale nie korzystał już z motocykla. Był w dalszym ciągu w łączności, lecz obecnie korzystał wyłącznie ze swojego roweru.

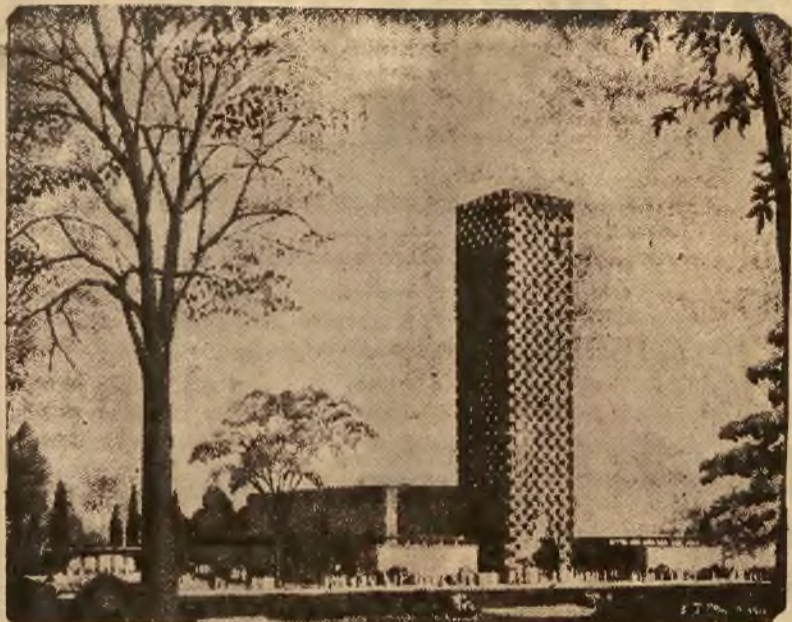
Rower ten, który już dzisiaj nie nadaje się do biegów jest jednak maskotką doskonałego cyklisty i po każdym zwycięstwie na żądanie publiczności objeżdża stadion na rowerze, dzięki któremu osalil życie 20000 ludzi.

Skazanie soltysa-defraudanta

Soltys ze wsi Wola, pow. Kowel, Herasyn Semeniuk stanął przed Sądem Okręgowym w Łucku pod zarzutem sprzeniewierzenia pobranych podatków i opłat publicznych.

Semeniuk skazany został na rok więzienia z zawieszeniem na 3 lata, gdyż wyrządzone straty pokrył z własnych funduszy.

Składajcie ofiary na FUNDUSZ OBRONY MORSKIEJ

Projekt pawilonu polskiego na Wystawie Światowej w Nowym Jorku. Nad gmachem pawilonu wyrasta wieża o wysokości 141 stóp, zbudowana z metalu. Styl pawilonu łączy w sobie architekturę współczesną z pięknem dawnej sztuki. Po lewej stronie: dużych rozmiarów konny pomnik Tadeusza Kościuszki.

Wojska narodowe gen. Franco wkracają na ulicę Barcelony.

Podczas zajęcia Barcelony przez wojska gen. Franco wielu „czerwonych” zostało wziętych do niewoli. Na zdjęciu — jeńcy hiszpańskich wojsk narodowych, prowadzeni ulicami Barcelony do obozów koncentracyjnych.

Tajemnica skarbu króla murzyńskiego

mimo olbrzymich wysiłków, nie została wyjaśniona

Cała południowa Afryka ostatnio żywo interesuje się legendarnym skarbem wielkiego murzyńskiego króla Lo Benguli i obecnie kilka ekspedycji wyrusza na poszukiwanie tego skarbu. Legenda o istnieniu tego skarbu już od 50 lat nie daje spokoju mieszkańcom Południowej Afryki. Skarb ma się składać z 1000 ton czystego złota i olbrzymiej ilości klejnotów.

Gdy przed 50 laty Cecyl Rods przygotował się do swej słynnej podróży w serce Afryki Południowej, panował tam murzyński król Lo Bengula, który władał silnym murzyńskim państwem. Król chętnie nawiązał stosunki z białymi i udzielił im koncesji na eksploatację swoich kopalń złota. Wkrótce między Lo Bengulą a białymi doszło do tarć, które doprowadziły do targu zbrojnego. Ale Murzyni walczyli tak ofiarnie, że Anglicy musieli prowadzić wojnę 4 lata, zanim zdołali zawiązać

państwem Lo Benguli. Gdy w końcu dnia 4 listopada 1893 roku wojska Cecyla Rodsa wkroczyły do stolicy państwa, Bulawajo, stwierdzono, że ludność opuściła miasto. Król murzyński wraz z 1200 wojownikami zbiegł na północno-zachód, zabierając ze sobą wszystkie swoje skarby.

Stary murzyński władca wkrótce zmarł na ospę, zabierając ze sobą do grobu tajemnicę swojego skarbu.

Lecz pogłoski o jego bogactwie nie zniknęły. Wkrótce zaczęły krążyć pogłoski, że Lo Bengula zakopał swój skarb w pustyni niemieckiej południowo-zachodniej Afryki. Jednakże wszczęte poszukiwania nie dały wyniku. W ciągu 20 lat wyruszyło nie mniej niż 5 ekspedycji, ale żadna z nich nie zdołała wykryć skarbu.

W ostatnich czasach udało się wpaść na bardziej konkretne ślady. Wszystko zdaje się przema-

wiać za tym, że skarb został ukryty nie w niemieckiej zachodnio-południowej Afryce, a w kolonii portugalskiej, Angoli. Miejsce, gdzie jest on ukryty, jest oczywiście trzymane w tajemnicy. Kierownik jednak jednej z ekspedycji wyruszających obecnie na poszukiwanie skarbu, właściciel kopalni złota, wierzy w pomyślne zakończenie tej wyprawy i twierdzi, że wróci przynajmniej z częścią skarbu Lo Benguli.

Gazety polskie dozwolone na Litwie

W związku z osiągnięciem porozumienia i dokonaniem wyznaczenia odpowiednich rot między rządem Polskim a rządem litewskim, z dnia 28 stycznia 1939 r. został przywrócony debet komunikacyjny wszystkim pismom polskim na Litwie, a litewskim w Polsce.

Od tego dnia wszystkie dzienniki i periodyki polskie mogą bez ograniczeń przenikać na Litwę i litewskie do Polski, podlegając tylko ogólnym przepisom, stosowanym do prasy zagranicznej.

Straszna noc wśród trupów

zakończyła niesamowite zajście w knajpie portowej

W knajpie portowej w San Francisco, doszło do gwałtownej bójki w czasie której został ciężko ranny niejaki Wandall Brabham. Brabham zwał się z nóg i zemlał. Natychmiast wezwano lekarza, który uznał Brabhama za zmarłego, ponieważ oko przy podniesieniu powieki nie drgnęło.

Brabhama przeniesiono do kostnicy, gdzie następnego dnia miało przeprowadzić sekcję zwłok, celem ustalenia przyczyny śmierci. Jakie było zdumienie lekarzy i pracowników kostnicy, gdy nazajutrz po przekroczeniu sali, w której umieszczano zmarłych na kamiennych ławach, ujrzeli spacerującego wśród trupów rzekomego nie-

boszczyka.

Brabham był błąd jak trup i tak przerażony, że z trudem mówił. Dopiero po odpowiednich zabiegach Brabham uspokoił się nieco i opowiedział lekarzom o swoim niesamowitym przeżyciu.

Po otrzymaniu w knajpie silnego ciosu w skroń prawdopodobnie zemlał i odzyskał przytomność dopiero w kostnicy. W okół panowała głucha cisza, a na ławkach leżały trupy. Przerażony tym widokiem Brabham dobiegł do drzwi i zaczął w nie walić pięściami, ale nikt

go nie słyszał i tak przez pół nocy przebywał w towarzystwie trupów.

Z początku nie wiedział, w jaki sposób tutaj się dostał. Gdy jednak zauważył doczepioną do jego nogi kartkę z jego nazwiskiem i imieniem, przypomniał sobie o wieczornej bójce w knajpie i doszedł do wniosku, że wzięto go „umarłego”.

Szczekając zębami ze strachu czekał cierpliwie aż ktoś się wreszcie zjawi i nieporozumienie się wyjaśni.

Dla lekarzy pozostało jednak zagadką, w jaki sposób sprawa

dziono go żywego do kostnicy. Zagadka ta wyjaśniła się dopiero wówczas, gdy przesłuchano lekarza, który stwierdził jego „śmierć”. Lekarz oznajmił, że podniósł mu powiekę i spojrzał na oko. Oko nie drgnęło, doszedł więc do wniosku, że Brabham nie żyje. Brabham usłyszawszy to, roześmiał się serdecznie i zawołał:

— Jak moje oko mogło drgnąć, gdy jest sztuczne i nie porusza się!

I oto skutek swojego sztucznego oka Brabham przeżył tak niesamowitą przygodę.

57-a rocznica urodzin prez. Roosevelta

NOWY JORK. W całych Stanach Zjedn. bardzo uroczysto obchodzą 57-mą rocznicę urodzin Roosevelta. Zorganizowano liczne imprezy, w celu zebrania miliona dolarów na walkę z paralizem dziecięcym.

Prezydent spędził dzień wczorajszy w otoczeniu rodzinnym, wieczorem wygłosił przez radio przemówienie, nawołujące do walki z heine-mediną.

Grypa szaleje w Szwajcarii

Przerwanie zajęć szkolnych — Odwołanie przedstawień w teatrach

ZURICH. W Zurichu i innych miastach szwajcarskich panuje od pewnego czasu gwałtowna grypa. W Zurichu lekcje w szkołach zostały zawieszane z powodu epidemii a szereg przedstawień i uroczystości odwołano.

Wiele funkcjonariuszy tramwajów i innych przedsiębiorstw komunikacyjnych oraz noczy choruje na grypę wskutek czego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej nie funkcjonują normalnie.

Jedna osoba zabita i 3 ranne podczas starcia z patrolem policyjnym

PAT donosi: Dnia 21 stycznia r. do osady Szabalin powiatu brzeżańskiego, patrol policyjny natknął się na grupę mężczyzn, którzy zobaczywszy policjantów oddali do nich kil-

ka strzałów. Policja w obronie własnej użyła broni, w wyniku czego została zabita 1 osoba i 3 ranne. Dochodzenia prowadzi władze sądowe.

Cztery straszne morderstwa popełnił japoński bandyta

TOKIO. W Kiso po długotrwałej walce zatrzymano nieuchwytnego bandytę, który zabił 4 osoby, w tej liczbie 2 kobiety.

W poszukiwaniu bandyty brało udział 200 policjantów, a do obezwładnienia go i aresztowania przyczyniła się również zawieszana przez policję straż ogniowa.

Niebezpieczny bandyta nazywa się Yosziczi Kanda, liczy 22 lata i niedawno powrócił z

Mandzurii.

W połowie ubiegłego miesiąca w pobliżu Krobe zamordował on w Himeoi żonę inżyniera walczącego w Chinach. Celem morderstwa był rabunek.

W ciągu następnych 10 dni Yosziczi Kanda w drodze do Tokio popełnił jeszcze 3 morderstwa.

Bandyta usiłował popełnić samobójstwo, ale zamiar ten został udaremniony.

Na podstawie przeprowadzonych ostatnio badań, uczeni doszli do wniosku, że przyzwyczajenie do robienia wszystkiego lewą ręką, zamiast prawą, jest wynikiem specjalnej budowy mózgu. Temu jednak przeczy fakt, który z pewnością ustaliły wszystkie matki i nianie, że noworodek do 6-miesiąca życia nie potrafi rozróżnić między prawą a lewą ręką. Poza tym nie udało się dokładnie ustalić, czy pierwotny człowiek korzystał częściej z prawej ręki — niż z lewej.

Rysunki wieku kamiennego przedstawiają wojowników trzy mających w prawej ręce dźwid lub maczugę. Na podstawie tego niektórzy uczeni doszli do wniosku, że tysiącletnie trzymanie w prawej ręce broni znacznie ją wzmocniło i rozwinęło i że prawem dziedziczości przeszło to również na następne pokolenia.

Związek między silniejszą lewą ręką a odchyleniami od normalnego systemu nerwowego daje się bardzo często zauważyć, pomimo, że nie udało się zbadać na czym polega ten związek. Twierdzą tylko, że epilepsja i jękanie się jest procentowo wyższe u mańkutów niż u ludzi ma-

jących silniej rozwiniętą prawą rękę. Z drugiej zaś strony ustalono, że wielu znakomych wynalazców, mechaników, artystów i sportowców (naprzykład czolowy tenisista francuski Bousu) byli mańkutami. Są tacy, którzy twierdzą, że Bethowen i Goethe byli mańkutami.

Skąd mamy mańkutów?

Ciekawe badania naukowe

Bezużytecznie leżące pieniądze

zostaną przez Francję odpowiednio wykorzystane

Jeden z członków Akademii francuskiej wysunął na ostatnim posiedzeniu Akademii projekt, aby część wielkich zapisów zmarłych ofiarodawców została przekazana państwu. Pieniądze te dotychczas leżą w bankach bezużytecznie i będą tam jeszcze długo leżeły, ponieważ nigdy ich nikt nie podejmie.

Projektodawca miał tutaj na

myśli te zapisy, które zostały przeznaczone na cele, jakich nigdy się nie osiągnie. Zapisów tych nie brak, a kapitały złożone w bankach, które procentują, z roku na rok wzrastają, mogą znaleźć lepsze zastosowanie.

Tak naprzykład istnieje na grodu Guzman w wysokości 100.000 franków dla pierwszej osoby bez względu na jej przynależność narodową, której udało się uzyskać połączenie z jakąś planetą i otrzymać z stamtąd odpowiedź. Wyłączona jest tylko planeta Mars, która zdaniem ofiarodawcy, jest dostatecznie znana.

Te i temu podobne zapisy tworzą łącznie olbrzymią sumę. Większość akademików zgodziła się z wywodami projektodawcy i opracowano uchwałę, którą przesłano rządowi. Obecnie należy tylko czekać na to, aby rząd wydał odpowiedni dekret i wszystkie zapisy dziwaków przejmie państwo, które z pewnością potrafi odpowiednio zużytkować te olbrzymie kapitały.

„Męska“ kobieta!

Diwna maskarada starej złodziejki

Stanisław Sitkowski (W-wa, Filtrowa 63) usłyszał lekkie pukanie do drzwi. Przypuszczając że za drzwiami jest jakiś żebrak lokator nie zadał sobie trudu podniesienia się z tapczanu, po

chwili usłyszał jednak podejrzany chrobot w zamku, po czym drzwi się otworzyły i do mieszkania wsunęła się jakaś postać.

Właściciel mieszkania udając sen, obserwował bacznie złodziejkę, a gdy ten przystąpił do pładowania po szafach, zerwał się niespodziewanie, obezwładnił opryszką i wezwał policję. Złodziejka przeprowadzona do komisariatu, gdzie ustalono, że jest to... kobieta, Janina Gardziej (Felińskiego 1), która idąc na wyprawę, przebrała się po męsku.

Znaleziono przy niej pęk wytrychów, oraz kilkanaście kluczy. Złodziejkę osadzono w areszcie.

Niemiecka wojna o kolonie

rozpocznie się od ofensywy gospodarczej

BERLIN. Z postawieniem przez kanclerza Hitlera na porządku dziennym roszczeń kolonialnych, zagadnienie to stanowi obecnie główny przedmiot rozważań prasy niemieckiej.

„Roszczenia kolonialne Rzeszy — podkreśla organ urzędowy „Voelkischer Beobachter” — ograniczają się wyłącznie do przedwojennych posiadłości za morskich Rzeszy

ner Boersen Ztg”, iż wydane zostało hasło wszczęcia niemieckiej ofensywy gospodarczej. Niemcy będą więc eksportować tym więcej, im uporczywiej odmawiać się im będzie terenów, które są w stanie wyprodukować niezbędne surowce

Koncentracja resortów gospodarczych w ręku ministra Funka dowodzi — zdaniem „Berli-

ZADAMY POWSZECHNYCH SWIADCZEN NA ROZBUDOWĘ FLOTY WOJENNEJ!

Doktor Karski udał się prywatnym autem na stację Wiszniewo, gdzie miał oczekiwać na Aniela. Auto zbliżało się do stacji.

Doktorowi Karskiemu zabrakło tchu. Czuł się jak człowiek, którego czeka najcięższa operacja. Mała stacyjka, biały domek urósł w jego oczach do rozmiarów olbrzymiego pałacu, masywnego i ciężkiego, który może go pochłoniąć.

— Ach, tak, skoro ogarnia mnie już teraz trema, cóż będzie dalej? — usiłuje opanować siebie.

Auto zatrzymało się obok dworca. Doktor Karski wysiadł. Kazał szoferowi zaczekać.

— Powrócę zaraz z pasażerką, która przybędzie najbliższym pociągiem — rzucił szoferowi.

Wszedł na peron. Na stacji było pusto, kasjer spał, oparty o parapet okienka. Jakiś olbrzymi pies, gryzł na ławce kość, którą sam Pan Bóg raczy wiedzieć skąd wydobyl.

Doktor Karski spojrzął na zegarek: do przybycia pociągu brakło jeszcze pięć minut. A może pociąg nie przybędzie punktualnie?

Wyszedł na peron. Dwóch kolejarzy siedziało na ławce i rozmawiało półszepem. Jeden miał w ręku jeszcze niewypróżnioną flaszkę wódki, drugi zaś smacznie zajadał chleb i kiełbasę. Jak widać, wódka dodała mu apetytu.

Na dworcu spacerował tam i z powrotem, wzdłuż wąskiego trotuaru żandarm, który obejrzał doktora Karskiego od stóp do głowy. Karski zwrócił się z zapytaniem do żandarma:

— Czy długo jeszcze do przybycia pociągu, który ruszył z Petersburga o dziesiątej z minutami?

Uprzejmy żandarm carski burknął pod nosem:

— Gdy tylko pociąg przybędzie na stację, na pewno tu będzie...

— Ale kiedy ma przybyć? — zapytał doktor Karski wzburzoną głosem.

— Zapytaj go pan, to panu powie...

— Kogo mam zapytać?

— Niech pan zapyta tego pociągu... — splunął żandarm i poszedł sobie dalej.

— Cham! — miał doktor ochotę krzyknąć, ale rozumiał, że nie pora teraz na kłótnię z żandarmem. Tymbardziej, że miał ważniejsze rzeczy do załatwienia a w jego kieszeni tkwił fałszywy paszport i fałszywy akt zwolnienia.

Doktor Karski z niecierpliwością oczekiwał przybycia pociągu. Spoglądał w kierunku, skąd pociąg miał przybyć, nerwy jego były napięte do najwyższego stopnia.

I oto ciszę przeciął gwizd lokomotywy: pociągu nie było jeszcze widać, zasłaniał go mały laszek, ponad drzewami unosił się już dym...

Serce doktora zabiło żywiej. Czuł, że blednie. Starał się za wszelką cenę zapanować nad stanem swoich nerwów. Musi teraz za wszelką cenę być spokojnym... Najmniejsze zdenerwowanie może go zdradzić...

Wzdłuż długich, wijących się szyn ukazał się pociąg, który począł powoli zwalniać biegu. Jęcząc i sapiąc wtoczył się na peron. Z pociągu wysiadła Aniela w towarzystwie dwóch panów: poza nimi nie było nikogo...

Doktor Karski nie poznał by Anieli, gdyby z góry nie wiedział, że ma teraz przybyć z towarzystwem dwóch mężczyzn. Była tak zmieniona, że trudno mu było poznać w niej tę samą dziewczynę, którą widział u siebie w gabinecie. Tyle bólu i cierpień wyrzyło swój ślad na jej twarzy!

Jak widać również i Aniela go nie poznała, gdyż wówczas był on w białym fartuchu: teraz zaś ujrzała go w futrze z podniesionym kołnierzem. Szła z opuszczoną głową, wślada za nią szli wywiadowcy. Nie rozglądała się wokoło, jak gdyby wcale ją to nie obchodziło, gdzie się teraz znalazła.

Doktor zauważył, jak jej dolna warga drży. Zbliżył się do obydwu wywiadowców i zapytał:

— Czy panowie prowadzą tę kobietę?

Wywiadowcy zmierzli go wzrokiem od stóp do głowy:

Dopiero teraz poznała Aniela doktora. Głos jego zapamiętała sobie.

— Ach, to pan! — wyrwało się jej z ust.

— Kim pan jest właściwie? — ostro zwrócił się jeden z wywiadowców do Karskiego.

Doktor Karski wyjął z kieszeni nakaz zwolnienia — ręce jego drżały z lekka — i podał go wywiadowcom.

— Oczekuję tu panów! — powiedział spokojnie — Pan prokurator zawiadomił mnie, że panowie przybędziecie tym pociągiem na stację...

Wywiadowcy obejrżeli papierek i może dlatego, że sprawa wydała im się ciężka do załatwienia, a może dlatego, że nie bardzo byli obznajmieni ze sztuką czytania, długo go czytali. Jeden z nich odezwał się w końcu:

— Otrzymaliśmy rozkaz odprowadzić aresztowaną...

— Rozumiem, ale oto tutaj jest nakaz jej zwolnienia...

Wywiadowcy spoglądali po sobie, tak jak gdyby chcieli naradzić się wzrokiem: No, jak, powiadasz, co zrobić z tym fantem?

Aniela stała milcząca i spoglądała dziękczynnym wzrokiem na lekarza.

„Mój Boże, cóż to za dobry człowiek!... Starał się, ubiegał się o to, aby ją zwolniono... Specjalnie przybył i oczekiwał ją na stacji... Zapewne działał się to w ostatniej chwili... W przeciwnym wypadku nie przyszedłby tutaj, tylko do więzienia...

— Kiedy był pan u prokuratora? — zapytał jeden z wywiadowców, przyglądając się bacznie papierkowi.

— Dzisiaj. Tam dowiedziałem się właśnie, że aresztowana nie jest już w więzieniu. A jeżeli chcę, aby ją dzisiaj zwolniono, mam udać się na stację Wiszniewo...

— Poproszę o pański paszport...

— Proszę bardzo — podał doktor fałszywy paszport.

Wywiadowca przejrzał paszport, odnotował imię, nazwisko i powiedział:

— Musi pan jednak wracać do Petersburga. Aresztowaną zwolnimy, ale pan musi zameldować się wraz z nami w prokuraturze...

— Sądzę, że panowie nie zamierzacie mnie aresztować... — uśmiechnął się doktor — Oczywiście, jeszcze dzisiaj zamelduję się w prokuraturze, aby tam stwierdzić, że sprawa została pomyślnie załatwiona...

— Wywiadowcy poczęli naradzać się ze sobą, a doktor zwrócił się do Anieli:

— Od tygodnia ubiegam się o pani zwolnienie... Dopiero dzisiaj otrzymałem zgodę prokuratora... Jakże byłem zmartwiony, gdy się dowiedziałem, że pani już nie ma w więzieniu... Prędko wskoczyłem do auta i udałem się tutaj... Jak się pani czuje?

Aniela była tak zmieszana tym wszystkim, że nie potrafiła wydobyć ze siebie ani słowa. Nie odpowiedziała. Tylko oczy jej wyrażały naraz zarówno zachwyt, jak wdzięczność i zdziwienie...

Wywiadowcy naradzali się ze sobą szepem. Jak widać, między nimi istniała różnica zdań.

Doktorowi wydawało się, że ziemia pali się pod jego stopami. Gdyby został zmuszony do powrotu z wywiadowcami do Petersburga, — znalazłby się w kłopotcie. Cóż ma począć?

Przypomniał sobie właściwości pieniądza, który potrafi działać tak magicznie na carskich policjantów i urzędników. Musi jednak uczynić to ostrożnie, aby nie wzbudzić podejrzenia, że coś tu jest nie w porządku...

— No, mój panie, nic się nie da zrobić! — odezwał się wywiadowca — Musimy razem wrócić do Petersburga...

Krew uderzyła doktorowi do głowy.

(Dalszy ciąg jutro)

Pamiętaj o pomocy Zimowej!

42 razy poddawał się operacjom jeden z najlepszych łyżwiarzy świata

Mac Carthy jeden z czołowych łyżwiarzy świata, zwany popularnie „Redem” cierpiał w dzieciństwie na chorobę Świętego Wita. Co kilka sekund gwałtownie drżały mu nogi, kark i ręce. Stan jego pogarszał się z dnia na dzień w końcu wypisano go ze szkoły.

Pani Mac Carthy, mieszkająca w Edmonton w Kanadzie, udała się z synem do lekarza. Lekarz zbadał chłopca i stwierdził, że jest bezradny. Radził, aby chłopiec był możliwie najwięcej na świeżym powietrzu i używał dużo ruchu, może to go uzdrowi.

Matka poszła za tą radą i chcąc aby chłopiec rozruszał się nieco i całą zimę nie siedział w domu, trzymając się jej fartucha, kupiła mu łyżwy. I wówczas zaszła w nim gwałtowna zmiana. Ślizganie się oczarowało go. Bardzo mało przebywał w domu i można śmiało rzec że w ciągu długiej zimy kanadyjskiej nie zdejmował wcale łyżew, ponieważ nawet podczas posiłku nie zdejmował ich. Po 12 miesiącach był on dobrym łyżwiarzem a co najciekawsze znikły wszelkie ślady po straszliwej nerwowej chorobie. Świeże powietrze, słońce i ćwiczenia cielesne zrobiły to, czego nie mogli uczynić lekarze.

Jego rodzice zajmowali się

sprzedają kawy i po skończeniu szkoły przyszły mistrz łyżwiarstwa dostarczał kawę odbiorcom na łyżwach, bijąc na głowę dostawców posługujących się wozami i saniami. Wkrótce stał się sławny w okolicy i zdobył tytuł mistrza swojego miasteczka w jeździe szybkiej na lodzie.

Zachęcony powodzeniem stanął do zawodów o mistrzostwo Kanady Zachodniej. Przyszedł wprawdzie pierwszy do mety, ale po przedarciu taśmy, zemdlał i nie można go było ocucić. Lekarz stwierdził, że serce jego przestało pracować i zarządził, aby sprowadzono adrenalinę.

Po pół godzinie przyniesiono adrenalinę. Lekarz zrobił mu zastrzyk i masaż i przywrócił go do życia.

Kilka tygodni przebywał Mac Carthy w szpitalu, a gdy w końcu wrócił do sił, lekarze zakazali mu używać sportów. Radzili na wet, aby zbyt szybko nie chodził i wystrzegał się silnych wzruszeń.

Lecz „Red” wykazał, że i tym razem lekarze się mylą, albowiem po roku już znowu brał udział w zawodach o mistrzostwo Zachodniej Kanady i zdobył tytuł mistrza, który dźmierzył od kilku lat.

Po pewnym czasie „Red” zaczął trenować w skokach i dokonał wyczynu, jakiego nikt przed nim nie zrobił, mianowicie przeskokował przez 15 19-caloowych baryłek a przy tym robił óbrót w powietrzu i „ładował” tyłem na jednej stopie. Na wystawie światowej w Chicago dokonał 24.862 tego rodzaju skoków, budząc zachwyt publiczności. Był to niezwykle wyczyn dla człowieka, któremu lekarze zakazali silnych wzruszeń i używania sportów.

Od czasu gdy zaczął skakać, przeżył on niemało. Był 42 razy poddawany operacjom i przez wiele tygodni leżał bez przytomności. Pewnego razu skoczył tak niefortunnie, że zgruchotał sobie kolano i lekarz uznał, że gdy rana zagoi się, będzie z trudem włócił się o kuli. I tym razem „Red” wykazał że lekarze mylą się. Albowiem po pewnym czasie kolano tak doskonale się zrosło, i „Red” w „łuszym ciągu hasa na lodzie.

KUPON NA
BEZPŁATNĄ
PORADĘ PRAWNĄ

Dla uzyskania porady należy przedstawić dwa kupony.

Z karnawału

Staraniem Okręgowej Komisji Porozumiewawczej i Rady Okręgowej Unii Zw. Prac. Umysłowych w Kielcach urządzona zostanie w dniu 4 II 1939 r. w sali Teatru Polskiego wielka doroczna zabawa karnawałowa świąta pracownicze-go m. Kielc

Zgodnie z ustaloną już tradycją, zabawa ta cieszy się świetną opinią.

Czy jesteś już Członkiem L. M. K.

Polskie T-wo dla Handlu Węglem

„WĘGLOBLOK” S. A.

skład w Kielcach ul. Niepodległości 15 (dawn. Żelazna) tel. 11-78

Dostawa węgla i koksu w najlepszych gatunkach. Ceny najniższe.

Ekran i Scena

Brawo-„Brawura,,

Brawo „Brawura” — tak wołają w New-Yorku, Londynie, ariżu..

Entuzjazm publiczności, która oglądała słynny na cały świat film M.G.M. — „Brawura”, (oryginałowy tytuł brzmi: „Test Pilot”) jest zamienny dla nastrojów publiczności, która wszędzie tak samo reaguje na dobra i my

Ale ten film ma specjalny smak. Jest on szczególnie aktualny przez osławienie i charakterystyczny dla naszych czasów. Chociaż G. G. jest ryce-rem XX wieku, Spenser Tracy i Myrna Loy, jego współwarsze, woli i medoli, ludzie wielkiej odwagi i wiel-

Trudno żyć kulturalnie bez **RADIOODBIORNIKA TELEFUNKEN** Najnowsze modele tych aparatów do nabycia w sklepie Elektrowni Kielce, ul. Sienkiewicza 59.

Wyrób szczotek i pędzli

J. OKRAJEWSKI
Kielce, ul. Sienkiewicza 30

Wykonuje wszelkie roboty w zakresie szczotkarstwa wchodzące do użytku domowego, fabrycznego i technicznego, po cenach bardzo przystępnych

Posiadam na składzie: walizki, teczki, sznury, zabawki, linoleum, chodniki, wycieraczki i t. p.

Ze sportu

Berg w „Elektricie”

Doskonały pięściarz kieleckiego Klubu Sportowego „Ludwików” wagi półśredniej Berg walczy obecnie w barwach wileńskiego „E-

lektritu” świecąc sukcesy. Ostatnio Berg wygrał przez techniczny knock-out z Różańskim („Lechia” — Lwów).

Starachowice na starcie

Klub Piłki Nożnej Starachowice zabrał się już do treningów. Po zimowej, suchej zaprawie już od dwóch tygodni Starachowice widzą swych piłkarzy na boisku.

Skład SKS-u w mistrzostwach rundy wiosennej będzie prawdopodobnie następujący: Szambara, Miszta, Wolski, Brzozowski, Lubawy, Zbroja, Filstrowicz, Gwóźdź, Smoczek, Luchter, i Michalak.

Jedenastka ta zdobędzie najprawdopodobniej mistrzostwo Ligi Okręgowej. Smoczek na środku ataku obok młodych, szybkich i ambitnych zawodników SKS-u jest b. poważnym wzmocnieniem.

Srodkowa trójka ataku będzie w tej formie najlepszą i bezkonkurencyjną w Okręgu.

Kupon ulgowy „K. Expressu Codz.” okaziełowi kasa wybielet ulgowy w cenie 75 gr. na wszystkie miejsca w „CZwartaku”.

Kina kieleckie:

Czwartak Piekło Sahary
WF i PW Brawura
Palace: Serce matki
Casino Sygnały

BAR I RESTAURACJA BRISTOL

Kielce, Sienkiewicza 21 tel. 12-19

Zaprasza dziś na specjalne dania barowe

- Szczupak fasz. z kłusk. 60 gr.
- Ozór ciel. sos chyzan. 50 gr.
- Zraz wieprz. bitv. 50 gr.
- Kulbasa z cebulka 40 gr.
- Bigos myśliwski 30 gr.
- Kulebiak z kap. i grzyb. 60 gr.

Ceny niezmiennae od 1935 r.

Podarunki świąteczne i grzejniki elektryczne, żelazka, lufbryki, kucharki, grzałki do rur, poduszki i inne

do nabycia na dogodnych warunkach

W Radomskim T-wie **ELEKTRYCZNYM** Spółka Akc. w Radomiu ulica Traugutta Nr 53

Kupon „K. Expressu Codziennego” upoważnia do otrzymania w kasie kina „Palace” w Kielcach biletu w cenie 75 gr. na wszystkie miejsca

Mały Super o potężnym głębie

PHILIPS Super 439

Wskazuje się do odbiorców i dalekim zasięgiem, dużą oszczędność energii, specjalnie dobrą odbiorczą moc. Dopuszczalne raty.

„TECHNODOM”
Kielce, Sienkiewicza 36.
Telefon 13-00

Rewelacja tegorocznego sezonu

Nowoczesna setka **Motocyki SHL**

Mocny, sprawny i tani.

Jazda bez egzaminu i rejestracji (wystarczy tabliczka rowerowa). Zwrot 20 procent ceny kupna z podatku dochodowego.

Dostawa natychmiast.

HUTA „LUDWIKOW”
Sp. Akc. KIELCE.

Ktokolwiek zgłosi się do firmy **JERZY BORCHÓLSKI**, Kielce, ul. Czarnowska 13, reprezentacja na wojew. kielekie **FABRYKI „SFINKS”** wyrób firmy **HABERBUSCH I SCHIELE S. A.** otrzyma bezpłatnie: przy okazaniu nabytej w którymkolwiek sklepie 1/5 kg. nam. kawy „Sfinks”, cena det. 50 gr., lub 2/10 tejże kawy, eena det. 25 gr. za sztukę otrzyma bezpłatnie jeden reklamowy kalendarz ścienny (do zrywania kartek) na r. 1939. Przy okazaniu jednej paczki poj. 1/10 tejże kawy cena det. 25 gr. kalendarzyk kieszonkowy. Spieszcie więc do sklepów i kupujcie kawę „Sfinks” wyrobu firmy Haberbusch i Schiele S. A.

Kupon „K. Expressu Codziennego” upoważnia do otrzymania ulgowego biletu w cenie 75 gr. do kina „Casino” na wszystkie miejsca z wyjątkiem łóż.

Drobne ogłoszenia

Unieważniam zgłobioną książeczką Ubezpieczalni Społecznej w Kielcach na nazwisko Anny Kaczmarczyk.

Złóż ofiarę na F. O. N.

Zjednoczone Browary Warszawskie p. f.
HABERBUSCH I SCHIELE S. A.
polecają piwa jasne, ciemne, eksportowe, stadowe, porter. oraz KWASY I WODY OWOCOWE
Zamówienia przyjmują w siedzibie Reprezentacji Zjednoczonych Browarów Warszawskich p. f. Haberbusch i Schiele S. A. Jerzy Borchólski, Kielce, ul. Czarnowska 13, tel. 15-32.

Przemysłowe i artystyczne, kielichowe, eksportowe, stadowe, porter, oraz KWASY I WODY OWOCOWE. Ceny katalogowe: za 1 w cz. półmistrzowskiej 50 gr., za 2 w cz. półmistrzowskiej 40 gr., za 3 w cz. półmistrzowskiej 30 gr., za 4 w cz. półmistrzowskiej 20 gr., za 5 w cz. półmistrzowskiej 15 gr., za 6 w cz. półmistrzowskiej 10 gr., za 7 w cz. półmistrzowskiej 5 gr., za 8 w cz. półmistrzowskiej 5 gr., za 9 w cz. półmistrzowskiej 5 gr., za 10 w cz. półmistrzowskiej 5 gr.